

Серія: Педагогіка і психологія

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

ВИПУСК 30 • 2010

УДК 371+15

ББК 74.00+88.40+88.840

Н 34

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Серія: Педагогіка і психологія

№ 30 · 2010 р.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського від 24 лютого 2010 р. (протокол №5)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

В.І. Шахов – доктор педагогічних наук, професор (головний редактор)
М.І. Сметанський – доктор педагогічних наук, професор (заст. головного редактора)
Г.С. Тарасенко – доктор педагогічних наук, професор
Н.Г. Ничкало – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України
О.В. Сухомлинська – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України
Г.О. Балл – доктор психологічних наук, професор
Б.А. Брилін – доктор педагогічних наук, професор
Р.С. Гуревич – доктор педагогічних наук, професор
Н.Є. Мойсеюк – доктор педагогічних наук, професор
М.В. Савчин – доктор психологічних наук, професор
В.М. Галузяк – кандидат психологічних наук, доцент
М.І. Томчук – доктор психологічних наук, професор
О.В. Шестопалюк – кандидат педагогічних наук, професор

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: // Зб. наук. праць. – Випуск 30 / Редкол.: В.І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2010. – 475 с.

Редактор: **О.М. Тіщенко**

Комп'ютерний набір: **Н.Р. Опушко**

Верстка: **В.П. Король**

© Автори статей, 2010

Жук О.С.	АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ.....	204
Заблоцька О.С.	КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTI ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ З ХІМІЇ У СТУДЕНТІВ-ЕКОЛОГІВ.....	210
Кадемія М.Ю.	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ.....	214
Киш Л.М.	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ.....	219
Кравець Р.А.	СОЦІАЛЬНІ ТА ПРИРОДНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	222
Манжос Е.О.	ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ.....	226
Новицька Л.І.	ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВИВЧЕННЯ КУРСУ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ СТУДЕНТАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	230
Решнова С.Ф.	ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ.....	235
Сікорська Л.О.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	240
Тімець О.В.	АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ.....	244
Тульська О.Л.	ВИЗНАЧЕННЯ СФОРМОВАННОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ ЕКОЛОГІВ.....	250
Яковлева М.Л.	ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	258

ПСИХОЛОГІЯ

Маляр О.І.	ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЕМОЦІЙНОСТІ ЛЮДИНИ	264
-------------------	--	-----

кімнату і т.д. Проте доцільним є збільшення повноважень Студентських рад та Комітетів із самоврядування, що дозволить не лише змістовно заповнити студентське дозвілля, але й підвищити їх відповідальність та організованість.

Таким чином, основні тенденції професійної освіти України знайшли своє відображення в основних положеннях Болонського процесу та наблизили її до міжнародних стандартів. Приєднання України до Болонського процесу дасть можливість вирішити цілий ряд проблем з наведеного переліку та значно підвищити рівень освіти.

Література:

1. Осаульчик О.Б. Сучасні тенденції професійної освіти / О.Б.Осаульчик // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: // Зб. Наук. праць. - Випуск 25. – С. 219-223
2. Сидоренко В. Фундаменталізація професійної підготовки як один з пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти в Україні / В.Сидоренко, С. Білевич // Вища освіта України. -20054. - №3. – С.35-41.
3. Пазенюк В.С. Соціальна культура і соціальна творчість / В.С. Пазенюк – К.: Знання, 1990. - 47 с.
4. Субчик В. Нова методологія удосконалення агроекологічної культури: [Методичні рекомендації] Субчик В. - К.: ІАЕБТ УААН. -2004. -68 с.

Анотація. Робота присвячена сучасним тенденціям в професійній освіті. Визначені основні з них: інформатизація суспільства, міграція, зміна спеціальності тощо.

Ключові слова: інформатизація, гнучкі технології, кредитно-модульна система, електронні бібліотеки, міграційні процеси.

Аннотация. Работа посвящена современным тенденциям в профессиональном образовании. Определены основные из них: информатизация общества, миграция, смена специальности и т.д.

Ключевые слова: информатизация, гибкие технологии, кредитно-модульная система, электронные библиотеки, миграционные процессы.

Annotation. Work is devoted modern tendencies in trade education. The basic are certain from them: informatization of society, migration, changing of speciality et cetera In addition, the specific of these tendencies is considered for specialists-agrarians.

Keywords: informatization, flexible technologies, credit-module system, electronic libraries, migratory processes.

УДК 378:159.955:811.11

Р.А. Кравець

СОЦІАЛЬНІ ТА ПРИРОДНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Актуальність проблеми. Однією із основних тенденцій у системі освіти ХХІ століття є цілеспрямоване впровадження ідеї формування творчої ініціативної особистості, здатної конструктивно взаємодіяти у світі, який швидко змінюється і висуває перед людством усе нові й нові питання.

Як відповідь на виклик, зроблений інформаційним етапом розвитку суспільства виникає випереджаюча педагогіка (педагогіка творчості, або креативна педагогіка). Головним завданням креативної педагогіки є формування творчого мислення майбутніх фахівців. Це обґрунтовується, перш за все, необхідністю переходу на якісно вищий рівень навчання молодих людей. Адже, «трансляція» знань (традиційне навчання), яка мала місце впродовж тривалого часу, призвела до ситуації, коли студенти сприймають інформацію, набувають значний обсяг знань, однак не завжди вміють творчо підійти до завдання, зацікавити учнів та організувати самостійну творчо-пошукову діяльність. В результаті учні втрачають зацікавленість предметом і починають погано готуватися до занять, а інколи і

зовсім їх прогулюють. Відповідальність за це несе учитель, який не може організувати плідотворний навчально-виховний процес. Ця проблема стосується також майбутніх викладачів іноземної мови.

Сучасний викладач повинен відрізнитися загальною культурою, мати глибокі психолого-педагогічні знання, високий рівень професійної підготовки зі свого предмету, володіти гуманістичними педагогічними технологіями, здатністю до визначення педагогічної цілі, проектування та організації ефективного навчального процесу, бути творчою особистістю, яка постійно розвивається. Ціллю творчого навчального процесу є не засвоєння готових знань, а засвоєння творчого способу мислення, яке забезпечує отримання і генерування нових знань [5, с.5].

Метою статті є розкриття соціальних і природних факторів, які впливають на формування творчого мислення майбутніх учителів іноземної мови.

Основний зміст статті. Оволодіння іноземною мовою має продуктивно-творчий характер, оскільки справжня комунікація завжди відбувається в змінюваних умовах та опирається на творчі навички і вміння. Під час спілкування іноземною мовою слід намагатися не лише підвищувати рівень мовленнєвих компетенцій, але й формувати творче мислення для максимального розвитку особистості в цілому. Це потребує у свою чергу ретельного підбору мовленнєвих ситуацій. Однак для досягнення найкращого ефекту слід зважати на фактори, які впливають на формування творчого мислення під час вивчення іноземної мови.

Е. Гірусов та Є. Нікітін вважають, що на успішність формування творчого мислення впливають два рівні факторів. До першого рівня факторів автори відносять соціальні фактори творчості, які діляться на особистісні та суспільні, а до другого рівня – природні фактори, які складаються із внутрішніх і зовнішніх.

Спрямованість особистості на творчу, пізнавальну і навчальну діяльність, її органічна потреба у творчості, вміння створити умови для ефективного процесу творчості, пізнання і дотримання його принципів складають групу особистісних факторів. Практика доводить, що творчість може бути ефективною лише за умови отримання повноцінної освіти. Належний рівень освіти дає стартові переваги у багатьох видах творчості. У творчій діяльності відбувається розкриття індивідуальних особливостей людини, які можуть бути успадковані від батьків або набуті, а також реалізація внутрішніх резервів організму.

Природа не лише забезпечує людей їжею, водою, киснем і корисними копалинами, вона допомагає у вирішенні певних творчих завдань. Стан навколишнього середовища впливає на здоров'я. Творчий потенціал особистості дуже залежить від здоров'я і біосфери. Статистика повідомляє про погіршення здоров'я і скорочення тривалості життя у зв'язку з погіршенням стану довкілля у багатьох регіонах. Руїнація сприятливого середовища проживання призводить до зниження рівня творчого потенціалу етносів, а творчість окремо взятих людей та народів – це головна рушійна сила розвитку та гармонійної еволюції [3].

Вчені дійшли висновку, що часто фактори зовнішнього середовища та соціальні фактори здатні не лише підвищувати здібності до творчості, але, на жаль, і знижувати їх. Більша частина того, що відбувається на роботі чи у школі не сприяє формуванню творчого мислення. Хоча творчі особистості, люди, які ладні годинами наполегливо працювати за своїм робочим місцем, не відчувають негативного впливу трудового будня на формування їх творчих здібностей. Це пояснюється тим, що діяльністю цих людей керує зацікавленість і бажання досягнути цілі, енергію творчим особистостям дає внутрішня мотивація. А мотивація, яка керує діяльністю людей у школі, інституті чи на роботі, головним чином, є зовнішньою і проявляється у вигляді обіцянок поставити хорошу оцінку або підвищити заробітну плату.

Найкращим способом підштовхнути людину до творчості є створення навколо неї відповідної обстановки. У навчальних закладах потрібно створити таке зовнішнє

середовище, яке б максимально сприяло прояву творчості та зміщувало акцент із зовнішньої мотивації на внутрішню. Внутрішню мотивацію найбільш впевнено знищують наступні умови: постійна оцінка, нагляд, винагорода, змагання, обмежений вибір, зовнішні фактори [8]. Тому Т. Амабайл закликає культивувати у собі любов до навчання, винагороджувати себе за творчість та вибирати ті предмети, які дозволяють здобути нові знання, а не найлегші дисципліни.

Самотивація характеризує творчу особистість. Необхідною умовою успішної діяльності творця є готовність ризикувати і терпимість до труднощів. Історія доводить, що створенню більшості великих винаходів передували невдачі. Тому творча людина не засмучується при невдачі, вона знає, що кожна невдача наближає її до успіху [7].

Л. Кітаєв-Смик говорить про поступове формування творчого мислення. Творче мислення розвивається, піднімаючись з одного рівня на інший, поки не розпочнеться акт творчості. Однак творча діяльність можлива лише тоді, коли існують мотиви, і не тільки внутрішні: жага самореалізації, вирування задумів, інтуїтивні прагнення, розважливі роздуми про майбутні успішні результати. Зовнішні мотиви також грають важливу роль. Вони є обов'язками особистості досягнути поставленої цілі та виступають мобілізуючими обставинами, які спонукають до творчого вирішення завдань [4, с.69].

Серед соціальних факторів формування творчого мислення майбутніх учителів іноземної мови далеко не другорядну роль відіграє особистість викладача іноземної мови. Для успішного формування творчого мислення студентів-іноземців, організації та управління навчальним процесом у різних умовах і в конкретних навчальних ситуаціях викладач повинен володіти глибокими знаннями та професійним мисленням. Саме професіоналізм дозволяє йому проникати у суть педагогічних явищ і приймати оптимальні рішення (у тому числі нестандартні) стратегічних і тактичних питань навчання іноземної мови.

Під час навчально-виховного процесу викладач іноземної мови може опинитися у ситуаціях, коли в нього є засоби організації творчої діяльності студентів (знання, методи, прийоми, технічні і нетехнічні засоби навчання) і коли він не має таких засобів. У першому випадку він діє за схемою і застосовує відому технологію. На заняттях іноземної мови це відбувається тоді, коли студенти мають середній рівень знань і середню здатність засвоєння навчального матеріалу, мають бажання вивчати іноземну мову. У другому випадку з'являється суперечність між потребою викладача та наявними у нього засобами, знаннями для задоволення потреби. А в групі виникає певна проблемна ситуація, яка потребує негайного вирішення. Це відбувається у тих випадках, коли в групі студенти мають різний рівень знань, різну здатність засвоєння навчального матеріалу, немає систематичного виконання завдань, у деяких студентів низька мотивація вивчення іноземної мови, недостатня оснащеність навчального процесу засобами навчання [6, с.32].

О. Антощак особливу увагу звертає на фактори, які руйнують творчий потенціал, а саме: 1) сповивання в ранньому дитинстві; 2) стереотип «шагренової шкіри» (потрібно уникати сильних почуттів, потужних дій, кардинальних змін; чим менше контактів, тим зрівноваженіший внутрішній світ); 3) втрата гармонійного поєднання всіх складових механізму: мислення, уяви, почуття, пам'яті; 4) пригнічення психомоторики — мисленнєвого тіла людини; 5) стереотип щодо ігнорування інтуїції, яка насправді є самовиявом пережитих почуттів від предметів і явищ, властивості яких до певного часу не були реалізовані у думках і вираженні мовленнєвими засобами [1, с.29-30].

Деякі дослідники [2; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15] вбачають залежність творчої продуктивності від фактора статі. Робляться спроби пояснити статеві розбіжності у когнітивних здібностях під впливом систематичного психосоціального тиску життєвого досвіду, сформованого впродовж тривалого історичного періоду мисливства та збиральництва. В результаті історичної практики чоловіки краще виконують просторові завдання (обертання фігур, вертикальне і горизонтальне сприйняття, прицілювання, як

потребує оцінки швидкості об'єкта, що рухається), а жінки домінують при оцінці вербальних здібностей (вербальна гнучкість, генерування слів на задану букву), швидкості сприйняття ідентичних патернів, вербальної і предметної пам'яті або під час виконання тонких моторних операцій. Встановлені також відмінності у патерні інтереси: жінки орієнтуються на людей, а чоловіки — на об'єкти.

Висновок. У наш час проблема оцінки взаємодії природних (біологічних) і соціальних факторів та їх вплив на формування творчого мислення майбутніх учителів іноземної мови залишається досить актуальною. Організуючи творчо-пошукову діяльність студентів під час навчально-виховного процесу у вузі, викладачу слід пам'ятати, що ми маємо справу не з *tabula rasa*. Студенти вже є сформованими особистостями із певними цінностями та менталітетом. Ми можемо впливати на підопічних лише у стінах навчального закладу, поза ним вони залишаються для нас недосяжними. Тому формуючи творче мислення майбутніх учителів іноземної мови слід зважати на різні рівні факторів, які можуть як допомагати, так і заважати організації плідної співпраці.

Література:

1. Антошак О. Розуміння. Розум. Творчість / О.Антошак — К.: Вид. дім «Шкільний світ»; Вид. Л.Голіцина, 2006. — 112с.
2. Виноградова Т.В. Сравнительное исследование познавательных процессов у мужчин и женщин: роль биологического и социального факторов / Т.В.Виноградова, В.В.Семанов // Вопросы психологии. — 1993. — №2. — С. 63 — 71
3. Гирусов Э.В. Проблема творчества и биосфера / Э.В.Гирусов, Е.Д.Никитин // Педагогика. — 1998. — №2. — С.28 — 32
4. Китаев-Смык Л.А. Факторы напряженности творческого процесса / Л.А.Китаев-Смык // Вопросы психологии. — 2007. — №3. — С. 69 — 82
5. Морозов А.В. Креативная педагогика и психология: Учебное пособие / А.В.Морозов, Д.В.Чернилевский.—М.: Академический проект, 2004. — 560с.
6. Соловьева Н.Д. Формирование у студентов умений методического творчества на практических занятиях по методике преподавания иностранного языка / Н.Д.Соловьева // Иноземні мови. —2002.— №2.— С.32 — 33
7. Халперн Д. Психология критического мышления / Д.Халперн— СПб.: Питер, 2000. — 503с.
8. Amabile T.M. The social psychology of creativity / T.M.Amabile — New York: Springer-Verlag. — 245p.
9. Eals M. The hunter-gatherer theory of spatial sex differences: Proximate factors mediating the female advantage in recall of object arrays / M.Eals, I.Silverman // Ethology Sociobiol. — 1994. — V.15. — P. 95 — 105
10. Halpern D.F. Sex differences in cognitive abilities / D.F.Halpern — NJ; L.: Lawrence Erlbaum Ass. Inc., 2000. — 284p.
11. Harpaz J. Asymmetry of hemispheric functions and creativity: An empirical examination / J.Harpaz // J. Creat. Behav. — 1990. — V.24. — №3. — P. 161—165
12. Herlitz A. Sex differences in episodic memory: The impact of verbal and visuospatial ability / A.Herlitz, E.Airaksinen // Neuropsychol. — 1999. — V. 13. — №4. — P. 1—8
13. Kimura D. Sex, sexual orientation and sex hormones influence human cognitive function / D.Kimura // Current Opinion in Neurobiology.—1996. — V. 6. — P. 259—263
14. Kimura D., Harshman R. Sex differences in brain organization for verbal and non-verbal function / D.Kimura // Prog. Brain Res.—1984. — V. 61. — P. 423—441
15. Lippa R. Gender-related individual differences and the structure of vocational interests: The importance of the people-things dimension / R.Lippa // J. Personality and Soc. Psychol. — 1998. — V.74. —P.996 — 1009

Анотація. У статті розкривається роль соціальних та природних факторів у формуванні творчого мислення майбутніх учителів іноземної мови. Особлива увага приділяється створенню сприятливого зовнішнього середовища у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: педагогіка творчості (креативна педагогіка), творча особистість, творче мислення, творча діяльність, соціальні фактори, природні фактори, особистісні фактори, суспільні фактори, внутрішні та зовнішні фактори, самомотивація.

Анотація. В статті розкривається роль, яку грають соціальні та природні фактори в формуванні творчого мислення майбутніх учителів іноземного мови. Особливу увагу приділяється створенню сприятливої зовнішньої середовища в вищих навчальних закладах.

Ключові слова: педагогіка творчості (креативна педагогіка), творча особистість, творче мислення, творча діяльність, соціальні фактори, природні фактори, особисті фактори, суспільні фактори, внутрішні та зовнішні фактори, самомотивація.

Summary. A role which is played by the social and natural factors in forming the creative thinking of future foreign language teachers opens up in the article. A special attention is paid to the creation of favourable external environment at higher educational institutions.

Keywords: pedagogic of creation (creative pedagogic), creative personality, creative thinking, creative activity, social factors, natural factors, personal factors, public factors, internal and external factors, self-motivation.

УДК 378:159.180

Е.О. Манжос

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Постановка проблеми. Зміни в державній освітній політиці України підвищують вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців. Нині зростає значущість формування комунікативної культури майбутнього вчителя до іншомовного спілкування, оскільки знання іноземних мов набуває реальної економічної цінності і розглядається як найважливіший компонент професійної підготовки майбутніх фахівців. Потреба у реальному спілкуванні іноземною мовою, що виникла в суспільстві, перевела цілі навчання в практичну площину, спонукаючи методистів, психологів, лінгвістів до розробки нової методики, котра була б у змозі поєднувати навчання системі мови з навчанням спілкування даною мовою.

Аналіз останніх досліджень. Як відомо, нові методологічні рішення постійно виникають у будь-якій науці, що розвивається.

Проте протягом тривалого часу підходи до навчання іноземним мовам не змінювалися. У процесі навчання іноземній мові учень одержував уявлення про систему мови, набуваючи вміння використовувати мовний матеріал для створення граматично правильних мовленнєвих форм і структур. У результаті такого навчання не досягалася практична мета оволодіння іноземною мовою – вміння спілкуватися, вміння адекватно висловлювати власні думки і розуміти думки співрозмовника у реальній ситуації.

Впродовж декількох десятиріч переважала автократична концепція, що забезпечувала підтримку авторитета вчителя як головного організатора, стимулятора і контролера у навчальному процесі, а також єдиного підручника як універсального джерела знань і способів їхнього засвоєння.

Нині перевага віддається гуманістичній концепції, що передбачає перенесення освітнього процесу в іншу площину – «як засобу людинотворення» [3, с. 46]. Таким чином, на перший план виступає розвиток духовно-моральних цінностей. У їхню основу закладаються уявлення про людину, її життя, здоров'я як найважливіші цінності, про права людини на досягнення максимального розвитку, одержання задоволення від життя, вдосконалення свого людського призначення, про право кожного народженого на щастя.

Невирішені питання проблеми. Різні аспекти теорії й практики викладання іноземних мов у ВНЗ знайшли відображення в дослідженнях Л. Паламар, Є. Пасова, О. Штепи та ін. Попри безсумнівну теоретичну й практичну значущість досліджень вищезгаданих авторів, слід підкреслити, що проблема формування комунікативної культури в процесі вивчення іноземної мови поки що залишається нерозв'язаною. Є суперечність між потребою суспільства у фахівцях з високим рівнем комунікативної культури й недостатньою розробленістю теоретико-методологічних засад її формування в практиці. Метою даної